

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<i>Registrační číslo projektu:</i>	CZ.1.07/1.5.00/34.0498
<i>Název projektu:</i>	OA Přerov – Peníze středním školám
<i>Číslo a název oblasti podpory:</i>	1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách
<i>Realizace projektu:</i>	02. 07. 2012 – 01. 07. 2014

<i>Autor:</i>	Vladimíra Trnčáková
<i>Období vytváření výukového materiálu:</i>	6/2013
<i>Ročník:</i>	4.
<i>Tematická oblast, předmět (klíčová slova):</i>	Činnost ve FIF. FIF. Povinnost vůči ZP
<i>Způsob použití výukového materiálu ve výuce:</i>	Individuální samostatná práce v hodinách prostřednictvím ICT

Povinnosti zaměstnavatele vůči zdravotní pojišťovně

Jsou "povinnosti" a povinnosti. Nad těmi prvními můžeme mávnout rukou a odsunout je na neurčito. Za nesplnění těch druhých hrozí finanční postih, například od zdravotní pojišťovny.

Mezi **povinnosti zaměstnavatele** patří **sdělení základních údajů o své osobě** při plnění oznamovací povinnosti, a to včetně čísla bankovního účtu, pokud z něj budou odvádět pojistné. Oznamovací povinnost patří k nejdůležitějším povinnostem ve zdravotním pojištění. Na základě plnění oznamovací povinnosti získává příslušná zdravotní pojišťovna údaje pro vedení registru pojištěnců a plátců pojistného. Nesplnění oznamovací povinnosti může být velmi tvrdě sankcionováno – pokuta může dosáhnout výše až 10 000 Kč pro pojištěnce a až výše 200 000 Kč pro zaměstnavatele.

Zaměstnavatel je povinen do osmi dnů provést **oznámení o nástupu zaměstnance do zaměstnání a o ukončení zaměstnání, o změně zdravotní pojišťovny zaměstnancem a o skutečnostech rozhodných pro povinnost státu platit pojistné za zaměstnance.**

O oznamovaných skutečnostech je zaměstnavatel povinen vést evidenci a dokumentaci. K tomuto účelu slouží formulář „Hromadné oznámení zaměstnavatele“.

Zaměstnavatelé jsou povinni podávat „Přehled o platbě pojistného“ zaměstnavatele všem zdravotním pojišťovnám, u kterých jsou jejich zaměstnanci pojištěni. **Tento formulář** podávaný zaměstnavatelem **obsahuje součet vyměřovacích základů zaměstnanců, pojištěných u příslušné zdravotní pojišťovny, úhrnnou výši pojistného, vypočtenou jako součet pojistného jednotlivých zaměstnanců (13,5 % z vyměřovacího základu, zaokrouhleno na celou korunu směrem nahoru) a počet zaměstnanců, ke kterým se údaje vztahují.**

Do celkového počtu zaměstnanců se zahrnují například i ti zaměstnanci, kterým nebyl v příslušném měsíci, za který se pojistné platí, zúčtován žádný příjem (například nemoc, žena na mateřské nebo rodičovské dovolené stále vedená jako zaměstnanec apod.).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokud má zaměstnanec u téhož zaměstnavatele více příjmů zakládajících účast na zdravotním pojištění, uvádí se takový zaměstnanec do Přehledu pouze jedenkrát, neboť zákon hovoří o počtu zaměstnanců, nikoli o počtu pracovněprávních vztahů.

Přehled podává zaměstnavatel zdravotní pojišťovně za příslušný kalendářní měsíc **nejpozději do 20. dne následujícího kalendářního měsíce**. Pokud tento 20. den připadne na sobotu, neděli nebo svátek, lze Přehled předat zdravotní pojišťovně ještě neblížíší následující pracovní den.

Jestliže zaměstnavatel nesplní povinnost podat Přehled a tuto povinnost nesplní ani ve lhůtě stanovené zdravotní pojišťovnou, může zdravotní pojišťovna stanovit rozhodnutím pravděpodobnou výši pojistného, pokud byl zaměstnavatel v zaslané výzvě na tento následek upozorněn. Za toto závažné porušení povinností ve zdravotním pojištění může zdravotní pojišťovna mimoto uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

Zaměstnavatelé jsou dále povinni oznámit v osmidenní lhůtě zdravotní pojišťovně, které odvádějí pojistné, **ukončení své činnosti, zrušení organizace nebo její vstup do likvidace**. Nerespektování této povinnosti je pod sankcí, kdy příslušná zdravotní pojišťovna může zaměstnavateli uložit v takovém případě pokutu až do výše 50 000 Kč za jednotlivé nesplnění nebo porušení povinnosti.

Zapomnětlivost a její důsledky ve zdravotním pojištění

Každý občas na něco zapomene. Ovšem opomenutí ve vztahu ke zdravotní pojišťovně má neblahé důsledky.

Z hlediska placení pojistného je jednou ze zásadních povinností pojištěnce **oznámit zaměstnavateli v den nástupu do zaměstnání, u které zdravotní pojišťovny je pojištěn**. Změní-li pojištěnec **v průběhu zaměstnání zdravotní pojišťovnu**, je povinen oznámit zaměstnavateli tuto novou skutečnost **od osmi dnů ode dne změny**.

V reakci na oznámení změny zdravotní pojišťovny zaměstnancem musí zaměstnavatel **neprodleně přesměrovat platby pojistného na příslušný účet „nové“ zdravotní pojišťovny** zaměstnance.

V opačném případě vzniká u zaměstnancovy původní zdravotní pojišťovny bezdůvodně přeplatek na pojistném, který je tato zdravotní pojišťovna povinna vrátit, ovšem neplacením pojistného správné zdravotní pojišťovně vzniká kromě **dluhu na pojistném současně i penále**.

A právě penále, které zaplatí zaměstnavatel v důsledku neoznámení nebo opožděného oznámení změny zdravotní pojišťovny zaměstnancem, může zaměstnavatel požadovat po tomto zaměstnanci, přičemž z tohoto nároku zaměstnavatele nejsou vyňati ani bývalí zaměstnanci.

I v tomto případě musí zaměstnavatel dlužné pojistné promptně doplatit, neboť z hlediska běhu penále nelze (není vhodné) čekat na realizaci vrácení přeplatku od původní zdravotní pojišťovny,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

kdy rovněž právní úprava platná ve zdravotním pojištění nepřipouští provedení finančního vyrovnání mezi zdravotními pojišťovnami navzájem.

Při řešení penále vzniklého z uvedeného důvodu může zdravotní pojišťovna v případě zaměstnavatelem podané žádosti o jeho prominutí vzít v úvahu skutečnost, že pojistné bylo poukázáno do systému veřejného zdravotního pojištění, byť nesprávné zdravotní pojišťovně.

V praxi dochází k případům, kdy **zaměstnavatel neúmyslně provede úhradu pojistného jiné instituci**, nejčastěji správě sociálního zabezpečení nebo finančnímu úřadu. V těchto případech jednoznačně vzniká dluh na pojistném, který je zapotřebí co nejrychleji uhradit, neboť takový omyl zdravotní pojišťovna nezohlední. Jiná je ovšem situace, kdy zaměstnavatel uhradí pojistné pod nesprávným variabilním symbolem. Pokud prokáže, že takovou úhradu provedl, zdravotní pojišťovna penále nepředepíše.

Ukončení studia z pohledu zdravotního pojištění

Za nezaopatřené dítě se podle zákona o státní sociální podpoře považuje dítě maximálně do 26 let věku, pokud se soustavně připravuje na budoucí povolání. Plátcem pojistného na zdravotní pojištění je za něj v takovém případě stát. Jak je tomu ale po skončení studia?

Vznik i zánik nároku na zařazení mezi státní pojištěnce je každý pojištěnec povinen své pojišťovně oznámit a doložit. **Lhůta pro splnění oznamovací povinnosti je osmidenní.** Za osoby nezletilé plní oznamovací povinnost zákonný zástupce.

Do ukončení povinné školní docházky (jejíž délka je stanovena školským zákonem a činí devět let) je situace jednoduchá – dítě je považováno za nezaopatřené a plátcem pojistného je stát.

Po dobu školních prázdnin, které navazují na skončení posledního roku povinné školní docházky, se dítě považuje za nezaopatřené, jestliže bude bezprostředně po prázdninách pokračovat v přípravě na budoucí povolání (tedy ve studiu).

Pokud tomu tak nebude, je v období těchto školních prázdnin nezaopatřeným dítětem pouze v případě, že nevykonává po celý kalendářní měsíc výdělečnou činnost nebo nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Nezaopatřeným dítětem je pojištěnec i po ukončení povinné školní docházky až do svých 18 let, jestliže je veden v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci. Pokud se po ukončení povinné školní docházky dále nepřipravuje na budoucí povolání, není zaměstnán, nevykonává samostatnou výdělečnou

**OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

činnost a není za něj plátcem pojistného stát např. z důvodu evidence na úřadu práce, musí si platit zdravotní pojištění sám jako osoba bez zdanitelných příjmů.

Střední škola

Na střední škole se za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání považuje i doba od skončení studia na střední škole do dne, kdy se dítě stalo studentem jiné střední školy nebo vysoké školy. Podmínkou však je, že pokračuje v dalším studiu bezprostředně, bez jakéhokoliv přerušení. Pokud na období po ukončení studia na střední škole bezprostředně nenavazuje další studium, platí stát ještě pojistné v době od úspěšného vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky nebo absolutoria do konce školního roku, tj. do 30. 6. příslušného roku (bez ohledu na skutečnost, je-li dítě v té době výdělečně činné), a v době bezprostředně navazujících posledních školních prázdnin (pokud ale dítě nevykonává po celý kalendářní měsíc výdělečnou činnost ani nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci).

Nevykonali-žák v určeném termínu úspěšně maturitní zkoušku, závěrečnou zkoušku nebo absolutorium a byla mu povolena opravná zkouška, je rozhodující, zda u opravné zkoušky uspěje a bude nadále bez přerušení pokračovat v dalším studiu na vysoké škole, či nikoliv. Pokud bude **pokračovat bez přerušení v dalším studiu**, je nezaopatřeným dítětem po dobu od skončení studia na střední škole do dne, kdy se stane studentem vysoké školy, bez ohledu na výdělečnou činnost.

Jestliže **nebude nepokračovat ve studiu**, je nezaopatřeným dítětem do 30. června a dále po dobu školních prázdnin, ale pouze v případě, že nevykonává po celý kalendářní měsíc výdělečnou činnost nebo nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Absolvent střední školy, který nepokračuje ve studiu a po ukončení školy nenastoupí ihned po prázdninách do zaměstnání nebo nezačne podnikat, nepřihlásí se mezi uchazeče o zaměstnání (ani za něj z jiného důvodu neplatí pojistné stát), patří do kategorie osob bez zdanitelných příjmů. Musí to oznámit své zdravotní pojišťovně a začít si platit sám pojistné jako osoba bez zdanitelných příjmů.

Vysoká škola

Nezaopatřeným dítětem je student i po dobu od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se bezprostředně stane studentem téže nebo jiné vysoké školy, nejdéle však po dobu tří kalendářních měsíců, tzn. např. období mezi bakalářským a magisterským studijním programem.

Po ukončení vysoké školy se za soustavnou přípravu na budoucí povolání považuje i kalendářní měsíc, v němž student ukončil řádně studium na vysoké škole, bez ohledu na skutečnost, je-li v té době výdělečně činný, a také kalendářní měsíc po něm následující, pokud nevykonává po celý

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

tento měsíc výdělečnou činnost ani nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo na podporu při rekvalifikaci. Podstatné přitom je, v kterém měsíci byla složena poslední závěrečná zkouška, není důležité datum promoce.

Následně existuje pro absolventa VŠ **několik možností**. Obvykle nastoupí do zaměstnání a hradí pojistné prostřednictvím zaměstnavatele, případně začne podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná a platí pojistné sám jako OSVČ.

Když práci nesežene a přihlásí se na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, hradí za něj pojistné stát. Pokud se ale na úřadu práce nepřihlásí a ani z jiného důvodu za něj nehradí pojistné stát, musí si hradit pojistné sám jako tzv. osoba bez zdanitelných příjmů.

Dotaz: zaměstnanec požádá o poskytnutí neplaceného pracovního volna. Zaměstnavatel žádosti vyhoví. Jak to bude s odvodem zdravotního pojištění, pokud bude poskytnuto neplacené volno v rozsahu 1 pracovní den (8 hod.), a jak v případě, že bude poskytnuto neplacené pracovní volno v rozsahu (4 hod.)?

Odpověď: v souvislosti s placením pojistného na zdravotní pojištění z neplaceného volna a neomluvené absence registrujeme aktuálně tyto **základní principy**:

- v zaměstnání, ve kterém bylo zaměstnanci poskytnuto po celý kalendářní měsíc pracovní volno bez náhrady příjmu (nebo zaměstnanci byla vykázána neomluvená nepřítomnost v práci), je vyměřovacím základem pro odvod pojistného **minimální mzda**. Pokud trvá některá z těchto skutečností kratší dobu, připočítává se k zúčtovanému příjmu poměrná **část minimální mzdy** podle počtu kalendářních dnů trvání neplaceného volna nebo neomluvené absence (§ 3 odst. 5 z.č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- v případě neplaceného volna platí jednu třetinu z takto vypočtené výše pojistného zaměstnanec, úhrada zbylých dvou třetin může být předmětem dohody uzavřené mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Pokud taková smlouva uzavřena není, platí tyto dvě třetiny pojistného v plné výši zaměstnavatel. Za neplacené volno, trvajícím kratší dobu než jeden celý kalendářní den, se pojistné neodvádí, tyto části dnů se nesčítají.

Dotaz: zaměstnanec si se souhlasem zaměstnavatele vzal neplacené volno s tím, že uhradí 13,5 % pojistného. Neplacené volno trvalo od 1. 6. do 18. 6. (12 pracovních dnů). Počítá se poměrná část pojistného i ze sobot a nedělí, když neměl naplánovanou směnu, nebo jen za pracovní dny?

Odpověď: Zdravotní pojištění je vázáno na kalendářní dny, a proto v případě, kdy neplacené volno trvalo souvisle od 1. 6. do 18. 6. 2012, je nutné odvést zdravotní pojištění za 18 kalendářních dnů. Není rozhodující, zdali měl zaměstnanec plánované směny či nikoliv.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dotaz: zaměstnanec má hlavní pracovní poměr, který přesahuje částku minimální mzdy. V dalším pracovním poměru u téže organizace požádal o neplacené volno. Bude z tohoto dalšího pracovního poměru doplácet zdravotní pojištění z titulu čerpání neplaceného volna nebo je postačující úhrada z hlavního pracovního poměru?

Odpověď: pojistné se z neplaceného volna se neplatí pouze v situacích vyjmenovaných v ustanovení § 3 odst. 5 písm. a) až c) zákona č. 592/1992 Sb. Podle § 3 odst. 5 písm. a) citovaného zákona se pojistné v případě poskytnutí pracovního volna bez náhrady příjmu neplatí, pokud zaměstnanec vykonává práci pro jiného zaměstnavatele a doloží, že subjekt, pro který je v té době činný, za něj odvádí pojistné vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu. V tomto případě se však jedná o situaci, kdy je poskytnuto neplacené volno u téhož zaměstnavatele, což výše citované ustanovení neřeší, zkrátka taková situace není ve výjimkách vyjmenována, proto se pojistné z takto poskytnutého neplaceného volna odvede.

Zdroje:

AUTOR NEUVEDEN. *Povinnosti zaměstnavatele vůči zdravotní pojišťovně* [online]. [cit. 9.6.2013]. Dostupný na WWW: <http://doplnek.com/content/povinnosti-zamestnavatele-vuci-zdravotni-pojistovne>